

Raadsvoorstel-advies

Aan:	de gemeenteraad	Van team:
Portefeuillehouder:	Burgemeester De Boer	Adviseur: Joy Vonk
Betrokken portefeuillehouder:		E-mail: j.vonk@denhelder.nl
Classificatie:	Openbaar	Kenmerk: 0000278257
		Datum voorstel:
Onderwerp:	Voorstel tot het vaststellen van een zienswijze op de Kadernota 2026 en reactie op Bezuinigingsscenario's 2026	

Publiekssamenvatting:

De VRNHN vervult een essentiële rol in crisisbeheersing en hulpverlening, met de missie om leed en schade te voorkomen en te beperken. De Kadernota 2026 wordt door de kopgemeenten over het algemeen positief ontvangen, met brede instemming over de inhoud, met uitzondering van de bijlage "Bezuinigingsscenario's 2026". De zienswijze richt zich dan ook voornamelijk op deze bijlage, waarin de gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon bezwaren hebben geuit tegen enkele specifieke bezuinigingsmaatregelen en de gemeente Den Helder, op basis van het besluit van de gemeenteraad, de 5% bezuinigingsmaatregel hanteert.

Geadviseerd besluit:

De colleges van burgemeester en wethouders van Den Helder, Hollands Kroon, Schagen en Texel besluiten de gemeenteraden via de Regionale Raadscommissie Noordkop, voor te stellen:

1. een zienswijze af te geven op de Kadernota 2026 op de volgende punten;
 - **Nieuwe ontwikkelingen opgelegd door het ministerie van Justitie en Veiligheid**
De kopgemeenten steunen de stelling van de VRNHN dat beleid pas kan worden uitgevoerd wanneer hiervoor voldoende financiële middelen beschikbaar zijn.
 - **Financiële verantwoordelijkheid ministerie van Justitie en Veiligheid**
De kopgemeenten roepen de VRNHN op om bij nieuwe wensen of eisen vanuit het ministerie van J&V te blijven benadrukken dat het ministerie ook moet zorgen voor de bijbehorende financiële middelen.
Zonder aanvullende financiering vanuit het ministerie kunnen dergelijke wensen niet worden uitgevoerd.
2. een zienswijze vast te stellen ten aanzien van de Bezuinigingsscenario's 2026, met het volgende advies:
 - Instemmen met het voorgestelde bezuinigingspercentage van 4% door het dagelijks bestuur.
 - Vaststellen dat, op basis van het besluit van de gemeenteraad, een bezuinigingsmaatregel van 5% wordt gehanteerd in plaats van de door de VRNHN voorgestelde 4%, met daarbij het advies om:
 - Prioriteit te geven aan bezuinigingen op niet-wettelijke taken.

Aanleiding en context

De Kadernota 2026 beschrijft de prioriteiten, financiële uitgangspunten, risico's en ontwikkelingen voor 2026, gebaseerd op het beleidsplan VRNHN 2024-2027 en het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027. Op verzoek van het algemeen bestuur en enkele raden bevat de bijlage bezuinigingsscenario's van 4%, 5% en 7%, met een analyse van maatregelen en hun maatschappelijke, bestuurlijke en geografische impact als hulpmiddel voor toekomstige keuzes.

De adviezen zijn opgesteld voor en door de vier gemeenten in de Kop van Noord-Holland (Den Helder, Schagen, Hollands Kroon en Texel). De financiële stukken van de VRNHN worden samen met de financiële stukken van de andere gemeenschappelijke regelingen in een Regionale Raadscommissie Noordkop (RRN) besproken. De kopgemeenten staan samen garant voor de financiële resultaten (positief/negatief) van de VRNHN, in samenwerking met de andere gemeenten in de regio. Naast een goede uitoefening van de wettelijke taken is een gezonde financiële huishouding van belang. Hierop wordt in deze zienswijze gestuurd. Door de financiële stabiliteit in de organisatie te borgen, wordt de basis gelegd voor een toekomstbestending uitvoering van deze kerntaken, die cruciaal zijn voor de veiligheid en gezondheid van de inwoners.

Doelen en resultaten

De adviezen zijn opgesteld voor en door de vier gemeenten in de Kop van Noord-Holland (Den Helder, Schagen, Hollands Kroon en Texel). De financiële stukken van de VRNHN worden samen met de financiële stukken van de andere gemeenschappelijke regelingen in een Regionale Raadscommissie Noordkop (RRN) besproken. De kopgemeenten staan samen garant voor de financiële resultaten (positief/negatief) van de VRNHN, in samenwerking met de andere gemeenten in de regio. Naast een goede uitoefening van de wettelijke taken is een gezonde financiële huishouding van belang. Hierop wordt in deze zienswijze gestuurd. Door de financiële stabiliteit in de organisatie te borgen, wordt de basis gelegd voor een toekomstbestending uitvoering van deze kerntaken, die cruciaal zijn voor de veiligheid en gezondheid van de inwoners. Dit advies draagt daarnaast op de lange termijn bij aan het waarborgen van een effectieve en efficiënte uitoefening van de wettelijke taken en opgedragen taken van de VRNHN. De VRNHN voert voor de zestien gemeenten in Noord-Holland Noord de taken uit op het gebied van crisisbeheersing, brandweertzorg (inclusief risicobeheersing en Veilig Leven), geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR), Zorg- en Veiligheidshuis en de meldkamer. Daarnaast voert de VRNHN voor elf gemeenten in deze regio taken uit op het gebied van ambulancezorg.

Kaders en omstandigheden

De wettelijke grondslag voor het indienen van de zienswijze op deze stukken is vastgelegd in artikel 4 van de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen 2019 (FUGR 2019). Andere stukken waarin dit naar voren komt zijn:

- notitie 'Informatievoorziening Gemeenschappelijke Regelingen' uit 2018,
- de Gemeenschappelijke Regeling "Veiligheidsregio Noord-Holland Noord" zelf,
- Wet gemeenschappelijke regelingen, artikel 34b en artikel 35, derde lid.

Argumenten en alternatieven

De Kadernota 2026 beschrijft de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen, prioriteiten, financiële uitgangspunten en risico's voor het begrotingsjaar 2026. Deze nota is gebaseerd op het in 2024 vastgestelde Beleidsplan VRNHN 2024-2027 en het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027.

Op verzoek van enkele raden tijdens de behandeling van het Meerjarenontwikkelplan Brandweer, en op basis van een opdracht van het algemeen bestuur naar aanleiding van advies van de Regietafel Noord-Holland Noord, zijn in de bijlage van de Kadernota 2026 bezuinigingsscenario's opgenomen. De Regietafel Noord-Holland Noord, gestart in 2018, is een samenwerkingsplatform waar de 18 gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in de regio overleggen. Deze scenario's, door de VRNHN uitgewerkt voor mogelijke taakstellingen van 4%, en 5% en 7% bieden inzicht in maatregelen en hun impact op maatschappelijke, bestuurlijke en geografische gebieden. Ze dienen als hulpmiddel voor de raden bij het maken van toekomstige keuzes.

Kadernota 2026

Namens de vier kpggemeenten wordt voorgesteld om een zienswijze af te geven op de Kadernota 2026. Deze zienswijze richt zich specifiek op de bijlage van de Kadernota 2026, waarin de bezuinigingsscenario's zijn uitgewerkt.

De kpggemeenten zijn over het algemeen positief over de inhoud van de Kadernota 2026. Wel willen zij de VRNHN enkele opmerkingen meegeven:

1. Nieuwe ontwikkelingen opgelegd door het ministerie van Justitie en Veiligheid

In de Kadernota wordt gesproken over nieuwe ontwikkelingen die door het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) worden opgelegd. De kpggemeenten spreken hun waardering uit voor het besluit van de VRNHN om deze ontwikkelingen op dit moment niet door te voeren, aangezien de benodigde financiering hiervoor momenteel ontbreekt. De kpggemeenten steunen de stelling van de VRNHN dat beleid pas kan worden uitgevoerd wanneer hiervoor voldoende financiële middelen beschikbaar zijn.

2. Financiële verantwoordelijkheid ministerie van Justitie en Veiligheid

De kpggemeenten roepen de VRNHN op om bij nieuwe wensen of eisen vanuit het ministerie van J&V te blijven benadrukken dat het ministerie ook moet zorgen voor de bijbehorende financiële middelen. Zonder aanvullende financiering vanuit het ministerie kunnen dergelijke wensen niet worden uitgevoerd.

Bezuinigingsscenario's 2026 – Gemeente Den Helder

De gemeente Den Helder stemt in met de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen van 4% van het dagelijks bestuur van de VRNHN. Conform het besluit van de gemeenteraad stelt de gemeente Den Helder echter voor om de bezuiniging te verhogen naar 5% in plaats van de door de VRNHN voorgestelde 4%. De gemeente Den Helder adviseert de VRNHN daarbij om prioriteit te geven aan bezuinigingen op niet-wettelijke taken.

Financiën gemeente Den Helder

Op grond van het reeds vastgestelde (bestaande) beleid in de begroting 2026 van de VRNHN zal de stijging van de gemeentelijke bijdrage voor de gemeente Den Helder in ieder geval € 322.000 (structureel) bedragen. Verlaging van deze bijdrage kan door middel van het doorvoeren van de door de VRNHN voorgestelde bezuinigingen. De voorstellen van de VRNHN om bepaalde bezuinigingen niet te accepteren beperken de mogelijkheden de gemeentelijke bijdrage te verlagen. Verwerking van beide scenario's 4% en 5-7% levert de maximale besparing op. Deze is echter niet groot genoeg om de huidige lasten in de gemeentelijke begroting te verlagen en dekt slechts (gedeeltelijk) de autonome stijging van de bijdrage als gevolg van indexering.

Bezuinigingsscenario's 2026 - Gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon

In het kader van de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen tot 4% zijn deze onderverdeeld in drie thema's: versoberen, vertragen en verminderen. De gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon geven per thema aan of de gemeenten wel of niet akkoord gaan, dan niet met opmerkingen.

Daarnaast zijn ook de bezuinigingsmaatregelen uit de scenario's van 5% en 7% beoordeeld. Primair stemmen de gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon niet in met de in die tabel genoemde maatregelen. Echter, in het geval het Algemeen Bestuur besluit om meer te bezuinigen dan hetgeen de gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon middels deze zienswijze hebben aangegeven, hechten de gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon er toch belang aan om aan te geven waar zij in dat geval het meest bezwaar bij hebben.

De rode draad in deze zienswijze is dat deze gemeenten bezuinigingen op repressief vlak onwenselijk en onverantwoord achten, omdat deze werkzaamheden niet door individuele gemeenten zelf, indien gewenst, overgenomen zouden kunnen worden.

Bezuinigingsmaatregelen tot 4%

Thema 1: Versoberen

1. **Akkoord:** *Versoberen materieel en middelen Incidentenbestrijding Gevaarlijke Stoffen.*
2. **Akkoord:** *Schrappen van personele en bestuurlijke voorzieningen en representatie.*
3. **Niet akkoord:** *Verlagen van de extra jaarlijkse vergoeding repressief vrijwilligers inclusief doorstorting personeelsvereniging.*

De gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon achten deze maatregel niet wenselijk. Vrijwilligers spelen een cruciale rol in de brandweerorganisatie. Het verminderen van hun vergoeding kan worden opgevat als een gebrek aan erkenning en waardering. Dit kan de motivatie en betrokkenheid van de onmisbare vrijwilligers nadelig beïnvloeden.

Thema 2: Vertragen

1. **Akkoord:** *Vertragen Hoorn 24/7.*

De gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon stellen voor een pilot van (bijvoorbeeld) twee jaar in Hoorn op te zetten. Tijdens deze pilot wordt onderzocht of een 12/7 bezetting effectief is en geen operationele problemen oplevert. Indien de pilot succesvol blijkt, kan de maatregel structureel worden toegepast.

Thema 3: Verminderen

1. **Niet akkoord:** *Verminderen van repressief brandweermaterieel.*

De gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon gaan niet akkoord met het voorstel om repressief brandweermaterieel te verminderen, in het bijzonder de waterwagen van Texel. De stelling dat de waterwagen op Texel een lage repressieve meerwaarde heeft, wordt niet gedeeld. Integendeel zelfs; deze waterwagen wordt als essentieel beschouwd. De kopgemeenten vragen zich af of de VRNHN de impact van dit voorstel wel voldoende heeft geanalyseerd. Het weghalen van de waterwagen betekent namelijk dat de brandweer van Texel (veel) sneller bijstand nodig heeft van de vaste wal. Dit brengt twee grote bezwaren met zich mee; ten eerste vormt dat een operationele uitdaging en ten tweede brengt een overtocht met de TESO buiten de reguliere vaartijden zeer hoge kosten met zich mee. Deze voorgestelde maatregel wordt daardoor zowel financieel als praktisch onverantwoord beschouwd.

2. **Akkoord:** *Inzet op langdurige crisis.*

3. **Akkoord:** *Vermindering capaciteit communicatie en HR.*

De gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon adviseren de VRNHN om deze maatregel verder te versoberen.

4. **Akkoord:** *Verminderen inzet aanpak mensenhandel.*

De gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon adviseren de VRNHN om deze maatregel verder te versoberen, dan wel te beëindigen. Ons inziens is een extra inspanning vanuit de VRNHN niet noodzakelijk. Eventuele casus overleggen zijn geborgd in het zorg en veiligheidshuis en vanuit de samenwerking in Noord-Holland Samen Veilig wordt al volop op dit onderwerp ingezet.

5. **Akkoord:** *Verminderen brandonderzoek.*

Het belang om zo min mogelijk te bezuinigen op repressieve taken van de brandweer wordt hierbij benadrukt. Aangezien brandonderzoek geen repressieve taak van de brandweer is, wordt voorgesteld om deze maatregel verder te versoberen, dan wel te beëindigen. Dit is afhankelijk van welke partij er al een brandonderzoek uitvoert. De politie en verzekeraars doen immers ook brandonderzoeken.

6. **Akkoord:** *Verminderen activiteiten Veilig Leven.*

Preventieve activiteiten zijn geen wettelijke taak en kunnen door de gemeenten zelf worden uitgevoerd. Ook zou de mogelijkheid tot het afsluiten van een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen gemeenten (die deze activiteit willen afnemen) en de VRNHN een verkenning waard kunnen zijn.

7. **Akkoord:** *Verminderen inhuur en verlagen oefenbudget.*

8. **Akkoord:** *Beëindigen inzet externe specialistische kennis.*

9. **Akkoord:** *Verminderen innovatiebudget.*

10. **Akkoord:** *Verminderen Opleidingsbudget Zorg- en Veiligheidshuis.*

11. **Akkoord:** *Verminderen Opleidingsbudget Bedrijfsvoering t.b.v. hele organisatie.*

Bezuinigingsmaatregelen scenario's 5% en 7%

1. **Minst bezwaarlijk:** *Beëindigen Veilig Leven.*

Zie voor motivering punt 6 van Thema 3: Verminderen.

2. **Meest bezwaarlijk:** *Beëindigen duiktaak.*

Dit voorstel is maatschappelijk onverantwoord. De brandweer houdt onvoldoende operationele slagkracht over. De brandweer is de enige partij die deze taak kan uitvoeren.

3. **Minst bezwaarlijk:** *Beëindigen jeugdbrandweer.*

Bij beëindiging van de jeugdbrandweer dient rekening te worden gehouden met de gemeentelijke context. Het werven van jeugdige vrijwilligers hangt sterk af van de lokale betrokkenheid en behoeften. Ondersteuning van jeugdbrandweer zou, indien gewenst, zelf door gemeenten kunnen worden opgepakt.

4. **Minst bezwaarlijk:** *Beëindigen brandonderzoek.*

Zie voor motivering punt 5 van Thema 3: Verminderen.

5. **Meest bezwaarlijk:** *Eerste beroepsuitruk met 4 i.p.v. 6 personen in Den Helder.*

Het wegnemen van deze capaciteit is onverantwoord, omdat dit operationele risico's zal vergroten. Repressieve taken blijven een exclusieve verantwoordelijkheid van de brandweer.

Alternatieven

Alternatief voor het advies: Bezuinigen op wettelijke taken

Dit alternatief houdt in dat extra bezuinigingen worden doorgevoerd op taken die wettelijk verplicht zijn. Het is essentieel dat de VRNHN haar wettelijke taken blijft uitvoeren binnen de beschikbare financiële middelen. Daarom wordt dit alternatief afgeraden.

Alternatief voor het advies: Bezuiniging op managementniveau

In de huidige bezuinigingsvoorstellen zijn geen maatregelen opgenomen die betrekking hebben op management en bestuur. Het opnemen van een aanvullende taakstelling voor management en bestuur kan als optie worden overwogen. Dit zou kunnen helpen om de financiële druk op operationele en repressieve taken te verminderen.

Alternatief voor het advies: een eensluidende zienswijze

In deze voorgestelde zienswijze verschilt de mening van het college van Den Helder van die van het college van Texel, Schagen en Hollands Kroon. De reden is met name gelegen in het feit dat gemeente Den Helder reeds een besluit heeft genomen om 5% te bezuinigen op de gemeenschappelijke regelingen. Voor de andere gemeenten geldt dat niet. Een afwijkende zienswijze van Den Helder ten opzichte van de andere kopgemeenten verzwakt de gezamenlijke slagkracht en het draagvlak binnen de regio. Een alternatief is om toch te komen tot een eensluidende zienswijze, zodat de kracht van het gezamenlijk optrekken beter wordt benut.

Alternatief voor het advies: andere sturing op de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen

De colleges van de gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon hebben per bezuinigingsmaatregel expliciet hun zienswijze aangegeven. Een alternatief is om daarin andere keuzes te maken of prioriteiten te stellen. Gelet op de motivering bij de betreffende maatregelen, wordt dit alternatief afgeraden.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is niet van toepassing in deze context.

Bestuurlijke vernieuwing

Bestuurlijke vernieuwing is niet van toepassing in deze context.

Financiële consequenties

Op grond van het reeds vastgestelde (bestaande) beleid in de begroting 2026 van de VRNHN zal de stijging van de gemeentelijke bijdrage voor de gemeente Den Helder in ieder geval € 322.000 (structureel) bedragen. Verlaging van deze bijdrage kan door middel van het doorvoeren van de door de VRNHN voorgestelde bezuinigingen. De voorstellen van de RRN om bepaalde bezuinigingen niet te accepteren beperken de mogelijkheden de gemeentelijke bijdrage te verlagen. Verwerking van beide scenario's 4% en 5-7% levert de maximale besparing op. Deze is echter niet groot genoeg om de huidige lasten in de gemeentelijke begroting te verlagen en dekt slechts (gedeeltelijk) de autonome stijging van de bijdrage als gevolg van indexering.

Uitvoering en Planning

Na uw besluit wordt de brief met daarin de zienswijze van de gemeenteraad verzonden aan het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio. Het bestuur informeert de gemeenten op wat DB het algemeen bestuur voorstelt naar aanleiding van de zienswijze. Vervolgens wordt de kadernota gebruikt bij het opstellen van de begroting 2026 van de VRNHN. De ontwerpbegroting wordt uiterlijk op 15 april aan de gemeenten toegezonden voor een zienswijze, alvorens deze ter vaststelling wordt aangeboden aan het AB van de VRNHN.

Communicatie

Communicatie is niet van toepassing in deze context.